

jeg mener, at disse Udgifter i Virkeligheden ere af en rent lokal kommunal Natur, men det Spørgsmaal, som ikke har været Gjenstand for Drøftelse her, og som jeg derfor skal tilslade mig at henlede den ærede Kultusministers Opmærksomhed paa, er, om ikke Skoleudgifterne ganske anderledes ere kvalificerede til delvis at overføres paa Staten. Undervisningsvæsenet i det Hele kan jo vel siges at være en kommunal Opgave, men det maa vistnok erkjendes, at det ligesaa meget er en Statsopgave at faae Borgerne saa oplyste som muligt; det interesserer Staten i høieste Grad. Og Staten har heller ikke holdt sig tilbage i den Retning, idet den i mange Tilfælde yder Bidrag til Undervisningen, og da særlig til den høiere Undervisning, de lærde Skoler og Universitetet. At en Vettelse for Kommunerne ved disse Udgifter vilde være et Gode for dem, er der ikke nogen Tvivl om, men jeg tror tillige, at det maatte være i selve Skolevæsenets Interesse, om, hvad jeg navnlig vil fremhæve, en Del af Lønningerne til Lærerne, det vil sige selve de kontante Lønninger, kunde overtages af Staten, saa at Staten altsaa ogsaa var den, der ansatte Lærerne. For det Første vilde jo en saadan Overførelse af Lønningen paa Staten være en betydelig Hjælp for Kommunerne, som de vistnok under disse Forhold vilde sætte overordentlig Pris paa. Men for det Andet er jeg overbevist om, at det vilde være i selve Skolevæsenets Interesse i allerhøieste Grad, at Lærerne bleve ansatte af Staten. Jeg behøver ikke at fremhæve de mange Ulemper, der klæbe ved den nuværende Ordning. Uden at vi behøve at komme ind i politiske Partiforhold og tale om, at saadanne kunne gjøre sig gjældende, saa er det jo saa, at Staten i ganske anderledes Grad vilde kunne varetage Alles Interesse, end det er muligt for den enkelte Kommune at gjøre det. Det kan ikke undgaaes, hvor hæderligt, upartist og ivrigt end Sogneraadet eller Byraadet er, at der maa gjøre sig personlige Interesser gjældende ved Valget af den, man vil have, og at man ikke paa samme Maade som den helt overordnede Autoritet kan se bort fra disse Interesser. Derfor vil ofte den virkelig høit begavede og fortjente Mand, der søger en Skolelærerstilling, blive tilfidesat for en langt mindre begavet Mand, der er kjendt i Kredsen, og om hvem man veed eller tror, at han kan fyldestgjøre; deraf følger, at den, som først er kommet ind i et ringe Embede, godt kan blive siddende der hele sit Liv, uden Hensyn til, om han er nok saa dygtig, mens derimod den lidet dygtige Mand, som

har faaet et stort Embede, ogsaa bliver siddende, naar han da ikke helt tilfidesætter sin Pligt. Jeg tror altsaa, at det for Skolelærerne vilde være et ubetinget Gode, om der kom den antydede Ordning. Jeg ser heller ikke, at der fra Sogneraadets og Byraadets Side kan rettes nogensomhelst berettiget Indvending derimod. Jeg selv har i mange Aar været Medlem af Skolekommissionen, og jeg kan forsikre for mit Vedkommende, at jeg uden den mindste Sorg, men tværtimod med stor Glæde, vilde overlade Ansættelsen til Skoledirektionen eller med andre Ord til Staten. Det er umuligt, at det kan have den Betydning, som Enkelte tillægge det, dette, at man selv har Valget af Lærerne til sine Børn, for det forholder sig jo ikke saa. Sogneraadets Medlemmer have paa ingen Maade altid deres Børn gaaende i Skolen, og det kan meget godt være, at der maaste slet ingen er af dem, der besætter Embedet, der er personlig interesseret deri, og selv om man har haft et enkelt Barn gaaende i Skolen, saa kan det jo være blevet voxent og gaaet ud af Skolen. Dette, at de Paagjældende kunne have deres Børn i Skolen, staar derfor ikke i mindste Forbindelse med Ansættelsen af Skolelærerne. Jeg har heller aldrig mærket, at der har været nogen Ulempe ved den høiere Undervisning, hvor Staten ansætter Adjunker og Overlærere, og jeg har aldrig hørt, at Forældrene skulle gaa og ærgre sig over, at de ikke selv kunne ansætte deres Børns Lærere. Jeg har ikke hørt nogen Klage i den Henseende, og jeg har aldrig selv tænkt noget Saadant. Det er altsaa et Gode for Kommunerne at blive fri for den Udgift, og det er dernæst et ubetinget Gode for Skolerne, om Staten overtog Besættelsen. Jeg skal derfor paany tillade mig at henstille dette Spørgsmaal til velvillig Overveielse. Det vil i alt Fald komme frem ad Aare, det kan være, at Tiden hos os endnu ikke er modnet dertil, vi gaa jo lidt langsomt frem, forekommer det mig, men naar de Lande, der omgive os, gjøre det, saa er det jo muligt, at vi lidt efter lidt følge efter.

Da Ingen yderligere ønskede at udtale sig, sluttedes Forhandlingen, og man gik til Afstemning, hvorved

Sagens Overgang til anden Behandling

vedtoges enstemmig med 57 Stemmer.